

KOMPOST NEDİR? NASIL YAPILIR?

Evsel atıklarımızın yüzde ellisi yeşil mutfak atıklarından oluşmaktadır. Bu değerli öğeyi çöpe atmak çok yazık olur. Aslında bunlar bahçeniz veya saksı bitkileriniz için verimli toprağa dönüşebilir. Bu toprağa kompost denir. Mutfaktan çıkan bu atıklar kullanışsız gözükse de, kompost sayesinde yararlı toprak besinlerine dönüştürülerek çevremize faydalı hale geliyorlar. Biz de bu sayede istemediğimiz atıklardan çevreye zarar vermeden kurtulmuş oluyoruz.

Neden kompost yapmalıyız?

Çöp bidonunuza bu sayede daha az çöp gidecek ve yeşil atıkların oluşturduğu o tatsız kokudan kurtulmuş olacaksınız. Böylece çöp bidonunuzun her zaman temiz kalacak!

Kompostu bahçenizde doğal ve verimli toprak olarak kullanarak bahçenizdeki sebzele-
rinizin büyümesini, çiçeklerinizin gereken besinleri almasını sağlayabilirsiniz. Bu sayede gübre satın almak zorunda da kalmayacaksınız.

Aslında çok kolay!

Bahçenizde gölge bir alan seçin. Bu alanın betonda değil, toprakta olmasına dikkat edin. Kompost yapacağınız bölgeyi tahtadan bir kasa veya tel örgü ile çevreleyebilirsiniz ya da sadece açıkta bir yerde bir yığın oluşturabilirsiniz. Başlamak istediğiniz yere küçük dallar koyun. Bu havanın dolaşımına yardım edecek ve yağmur sonrası oluşan su fazlalığının akıp gitmesine yardımcı olacak. Havanın malzemelere ulaşması oldukça önemlidir. Mutfağınızdan çıkan yeşil atıkları kompost yığınınızın üstüne koymaya devam edin ve ayda bir kez süreci hızlandırmak amacıyla kompostunuzu çevirin. Arada sırada kompostunuza biraz toprak katmak, gerekli olan bakterilerin oluşumunu teşvik edebilir. Sıcak yaz günlerinde nemin kaybolmaması için de arada bir sulamak iyi bir fikir olabilir.

Neleri kompost yapabilirsiniz?

Bütün meyve ve sebzelelerinizi çiğden kullanılarak kompost yığınıza eklenmelidir. Çay poşetleri, kahve atıkları, muz kabukları, ezilmiş yumurta kabukları ve bahçenizden çıkan kuru yapraklar ve küçük dallar da kullanılabilir. Bahçe atıklarını ve mutfak atıklarını karıştırmak veya bahçe atıkları niyetine küçük parçalara bölünmüş karton ve kağıt parçalarını kullanmak da çok önemlidir. Parçalar ne kadar küçük olursa karışımınız da o kadar hızlı kompostta dönüşür. Malzemelerinizi seçerken böcekleri kompostunuza çekebilecek atıklar kullanmaktan kaçın. Pişmiş yiyecekler ve süt ürünleri kesinlikle kompostunuza eklenmemelidir çünkü kemirgenleri, kedileri ve köpekleri cezbedebilir.

Kaan İbrahim'den Bir Kompost Hikayesi

2020 başlarında babama bahçemizin bir köşesini sebze ekmek için kullanmamızı önerdim. Babam fikrimi hemen kabul etti. Bahçemizin bir köşesini bu proje için ayırdık ve sebze tohumlarını ektik.

Toprak verimini artırmak için kompost [bitki artıklarından yapılan gübre] başlatmaya karar verdim. Bahçemizde rastgele bulunan eski bir kompost kutusunun içinde organik evsel atıklarımızı toplamaya başladım.

Ailemden mutfağa yerleştirdiğim kovanın içine yemek artıklarını koymalarını rica ettim. İlk başta annem kovadan çıkan kokudan şikayet etti, fakat kompost toplamaya devam ettik ve birkaç hafta sonra annemin de bu fikri benimsediğini gördüm. Hatta artıkları koymamız için mutfağa yeni bir kompost kovası aldı.

Birkaç ay sonra biriktirdiğim kompostu bahçenin toprağına karıştırdım. Kompostla dağılan ve kendiliğinden filizlenen domates, kabak, karpuz ve kavunumuz var artık bahçemizde! Bu yaz tüm ailem bahçemizde büyüyen mahsullerin tadını çıkarıyor.

İyi ki kompostlamaya azimle devam etmişim!

MALÇLAMA NEDİR? NASIL YAPILIR?

Malç, koruma amaçlı yere serpilendir bir malzemedir. Odun parçacıkları, dökülmüş yapraklar ve saman birer organik malç örneğidir. Ağaçlarınızın veya bitkilerinizin altını bu şekilde örtme işlemine malçlama denir.

Malç üstten serilmeli, yere gömülmemelidir. Malçlamanın yararları saymakla bitmez! En önemlisi buharlaşmayı azaltır ve su tasarrufu yapmamızı sağlar. Yağmur sularının toprağı aşındırmasını engeller, toprağın yapısını geliştirir ve istenmeyen otların büyümesini engeller. Daha da fazlası, organik malçlar çürüyüp toprağı karışarak,

toprağın verimliliğini artırır. Ağaçlarınızın budanmış dallarını ÇADER'de bulunan odun yonga makinesini kiralayarak, malç haline getirebilirsiniz. Malçı hemen kullanabilmeniz için makineyi bahçenize kadar getiriyoruz.

Bu uygulamalarla tahmin ettiğinizden daha büyük bir etki bırakabilirsiniz. Veriler konuşuyor!

Kompost ve Malçlama yöntemlerini kullanarak Belediyenin topladığı atıkları %50 oranında azaltabiliriz. Bu da tabii daha az metan gazı üretimi

ve daha sağlıklı bir çevreye sahip olmak demektir.

Çatalköy'ün atıklarının %97'si Güngör katı atık sahasına gidiyor. Evsel atıklar, inşaat atıkları, bahçe atıkları... Yakında Güngör de dolacak, o zaman ne yapacağız? Yer altına mı gömeceğiz? Yoksa başka bir çöp alanı mı bulacağız? Toprağın altına gömüldüğü zaman çöpler kaybolmuş mu olacak? Hayır. Plastik ve metaller doğada çözülmüyorlar. Katı atık sahaları bir sera gazı olan metanı üretiyor. Unutmayın ki Kıbrıs'ta her bir birey her

yıl 642 kg atık üretiyor. Eğer Çatalköy sakinleri ürettikleri atıkları yarıya indirebilirlerse, nüfusu 6000 olarak varsayarsak, bu neredeyse yılda 2000 tona denk gelir. Belediye bu işleme gidecek olan harcamalarını köye daha iyi bir hizmet vermek için kullanabilir.

Ne yapmamız gerektiğini aslında gayet iyi biliyoruz, sadece onu artık uygulamaya geçirmemiz lazım.

Belki de tüm bu bahsedilenleri yapamayabilirsiniz fakat önemli olan bir yerden başlamak değil mi?

